

E.H. Frans de Smet (1824-1910) uit Zarlardinghe In 1899 gouden priester te Evergem

Julien DE VUYST ⁽¹⁾

Wat vroeger frequent gebeurde, is tegenwoordig uitgesloten: het vieren van een gouden priesterjubileum. Aangezien de pastoors worden verplicht op hun vijfenzeventig jaar met pensioen te gaan, is het nog net mogelijk om de vijftig jaar dienst te halen. Dit betekent dat ze voortaan meestal nog alleen een zilveren jubileum kunnen vieren en dan nog op geen luisterrijke huldgingen van de bevolking meer moeten rekenen. E.H. Frans de Smet, geboren in Zarlardinghe op 25 maart 1824, heeft er wel nog kunnen van genieten en hij mocht zelfs een dubbel feest meemaken van goud en zilver. Hij werd priester gewijd op 22 december 1849 en te Ertvelde eerst tot coadjutor aangesteld op 28 augustus 1850 en later tot onderpastoor op 27 februari 1854. Zijn aanstelling als pastoor in Waterland volgde pas op 15 februari 1872 om zeven jaar later in die functie naar Ertvelde terug te keren voor slechts één week want op 2 november 1879 werd hij pastoor te Evergem waar hij zou blijven tot aan zijn dood in 1910. Gelukkig kon hij op 1 juni 1899 te Evergem worden gevierd ter gelegenheid van zijn vijftigjarig priesterschap en het vijftienvijftigjarig herdersambt in deze parochie. Het was een ongeschreven traditie dat dit op de vooravond werd aangekondigd door het losbranden der kanonnen en het luiden der klokken. Alle voorbereidingen waren getroffen om op een

luisterrijke manier feest te vieren en op de bewuste H. Sacramentsdag ⁽²⁾ werd van in de vroege morgen nog gewerkt aan de versiering van de huizen om er een kunstig uitzicht aan te geven.

Om 9 uur werd de jubilaris door de feestcommissie in de pastorij afgehaald, uiteraard begeleid door de wereldlijke overheden. Samen met familieleden van pastoor De Smet en de geestelijkheid begaven zij zich stoetsgewijze langs eenen weg, met laurieren beplant, naar de kerk waar volgend jaarschrift ⁽³⁾ was aangebracht:

*eX eXCelsIs beneDIcat
aLtIsslMUUs reX
bis jUbILantI pastorI*

De dankmis werd gecelebreerd in aanwezigheid van de vooraanstaanden en de inwoners van Zarlardinghe en gezongen door de jubilaris. Daarna volgde een Te Deum. Voor deze gelegenheid was de kerk overal versierd met pauselijke en nationale vlaggen en opgetooid met kleurige behangsels die met lange wimpels naar beneden samenwerkten om het oog van den aanschouwer te trekken naar het hoogaltaar, waar dit schoon jaarschrift alsook vurige bede hing te prijken:

*Jesu saLVator, LUX DuxqUe
pastorIs,
sIs in CoeLo MerCes!*

Na de dankmis vergaderde het hoge gezelschap in de pastorij om

er de pastoor in beperkte kring te huldigen. Zo bracht de heer De Bay de gelukwensen over van al de parochianen en loofde hem tevens voor zijn dankbaar werk in Evergem, waarna hij hem een portret en een prachtige processiehemel, vervaardigd volgens plannen van baron De Bethune, overhandigde vanwege de bevolking. Burgemeester De Canck schonk aan de jubilaris de burgerlijke medaille 1ste klas, verleend door de koning voor bewezen diensten als lid van de burgerlijke Godshuizen gedurende 25 jaren. In de afwezigheid van M. den pastoor Matthijs van Melle, neemt de E.H. onderpastoor Baert het woord om in naam van de ouden en tegenwoordige onderpastoors de gelukwensen uit te drukken en biedt hem als gedenkenis een allerschoonsten missaal aan. Ondanks zijn ouderdom wilde de pastoor zich verder inzetten voor de parochie van Evergem en bood de genodigden een feestmaal aan. Tijdens de gesprekken kon men vernemen dat de familie De Smet verschillende priesters in haar rangen telde en dat binnen twee jaren wederom de eer en de vreugde zal hebben een tweede jubelfeest te vieren, nl. van den E.H. Amandus De Smet, pastoor te Michelbeke.

Het hoogtepunt van de feestviering was uiteraard de stoet waar bijna de voltallige bevolking aan deelnam. Wie niet mee opstapte, stond langs de versierde straten

⁽¹⁾ N.v.d.r. : De auteur dezes is bestuurslid van *De Hellebaard*, de heemkundige Kring van Herzele. Hij kan worden bereikt op het adres 9240 Erpe-Mere, Ommegangstraat 81.

⁽²⁾ N.v.d.r. : Sacramentsdag of het feest van Corpus Christi, ingesteld in 1264 door Urbanus IV, wordt gevierd op de tweede donderdag na Pinksteren ter herdenking van de instelling van de eucharistie.

⁽³⁾ N.v.d.r. : jaarschrift staat voor jaartalvers of chronogram, dit is een tekst waarvan de som van de Romeinse letters een jaartal vormt.

Het 'Baudewynkasteel'

Een verdwenen rentenierswoning op de Oudenberg te Geraardsbergen (Naschrift)

Het artikel over het Baudewynkasteel door Jacques de Ro, verschenen in ons vorig nummer, boeide tal van lezers en genoot een bijzondere belangstelling vanwege oud-leerlingen van het Sint-Catharinacollege die "de campagne" hebben gekend. Een van hen, ons steunend lid Johan van Liefveringhe, was externe leerling aan het college en diepte voor ons enkele herinneringen op in verband met "de campagne". We laten hem aan het woord.

Ook als extern gingen wij regelmatig naar *de campagne*. Vooreerst was dit het geval wanneer wij bij het wekelijks rapport (bulletin) een "slechte kaart" hadden gekregen. Als de daaraan verbonden straf moesten wij in de volgende week mee met de internen de wandelingen doen nl. op dinsdagnamiddag (dit was meestal een twee uren durende wandeling in de omgeving van Geraardsbergen) en ook op donderdagnamiddag de wandeling naar het buitengoed.

Anderzijds hadden wij tijdens de vakanties met de KSA verschillende activiteiten op *de campagne*. In die optiek herinner ik mij nog dat wij hebben meegeholpen bij de aanleg, voornamelijk het nivelleren, van het 2° en grotere voetbalveld dat paalde aan het pad langsheen het domein van Dr Putzeys. Bij dit werk stuitte wij o.a. op grondvesten van een oude serre, dachten wij, gelegen aan de overzijde van voornoemde pad tussen de hoofdgebouwen en een grote tamme kastanjeboom, waaronder een stenen sokkel met bovenop een dito beeld van O.L.Vrouw stond.

In het lagere gedeelte van de tuin en

enigszins uitgegraven in het talud was er inderdaad een amfitheater, waar er openlucht opvoeringen werden gehouden.

Wat die opvoeringen betreft spreekt de auteur van Mariaspelen. Ik vermoed echter dat hij hier enigszins verward heeft met het Mariaspel, dat destijds werd opgevoerd in het aanpalend domein van de paters Jozefieten. Persoonlijk herinner ik mij dat ik als jonge knaap daar nog een voorstelling heb gezien van het toneelstuk *Van de vos Reinaert*.

nieuwsgierig te kijken naar de mooi uitgedoste groepen en verenigingen. Hoe de schoonheid beschrijven van de groepen des schuttersmaatschappijen, de eene de Gilde van Sint-Sebastiaan in kleedij der XV eeuw, de andere Willem Tell voorstellende, van den groep der versierde velo's, van de maatschappij van Onderlingen Bijstand (Sint-Christoffelsgilde) die benevens de verschillende ambachten der martelie van den H. Christoffel verbeeldde, en eindelijk van den groep van het aartsbroederschap van den H. Franciscus Xaverius die het apostelschap van den onvermoeibaren zendeling voor onzen geest doet herleven. Tusschen die groepen hadden verschillende praalwagens plaats genomen die allerbest gelukt en prachtig versierd waren zooals deze van het Taalminnend Genootschap 'Ons Leven', deze van de duivenmaatschappij, van de bloemennijverheid, van den Landbouw, de veeverzekering en melknijverheid onder patroonschap van Sint-Adelardus, en eindelijk op godsdienstig gebied den praalwagen van den H. Vincentius a Paulo, omringd van armen en gevangenen en deze van de gilde van het H. Kruis die het tafereel van de kruisvinding in 't leven roept en door de pracht en juistheid der kleedij op eene weerdige wijze den stoet komt voltrekken. Eindelijk een prachtig vuurwerk sloot deze allerschoonste jubelfeesten die lang in het geheugen der inwoners van Evergem zullen geprint blijven. (4)

De broer van E.H. Frans De Smet, Petrus Amandus, werd pas negen jaar na hem in 1833 te Oudenaarde geboren. Nog tijdens zijn seminarieopleiding was hij al leraar te Geraardsbergen en hij werd op 11 april 1857 tot priester gewijd. Op 9 juli 1877 werd hij tot pastoor benoemd te Michelbeke waar hij op 23 mei 1913 overleed.

(4) Bron: De Godsdienstige Week van Vlaanderen, 9 juni 1899, p. 46-47.